

Marszałek Józef Piłsudski na Kasztance przyjmujący defiladę, Obchody Święta Niepodległości na placu Saskim w Warszawie, 1926

100 LAT NIEPODLEGŁOŚCI W FOTOGRAFII

Łukasz Niewiadomski

KATEGORIA WIEKOWA: 10-14 LAT

Mazowsze.
serce Polski

ADRESAT: uczniowie w wieku 10–14 lat.

CZAS ZAJĘĆ: 180 minut.

SŁOWA KLUCZOWE: edukacja regionalna, stare zdjęcia, źródła historyczne, architektura, krajobraz Mazowsza.

WPROWADZENIE

Założeniem zajęć jest uświadomienie uczestnikom, jak bardzo zmienia się świat wokół ich, pokazanie zmian, jakie zaszły od momentu odzyskania niepodległości do dzisiaj. Do tego celu trzeba wykorzystać fotografie miejscowości i regionu, w których jest realizowany scenariusz, dokumenty i książki dotyczące regionu oraz technologię Google Maps do prezentacji zebranego przez uczniów materiału. Materiał fotograficzny do prowadzenia zajęć można znaleźć w lokalnym muzeum lub bibliotece, gromadzących takie fotografie. Instytucje te należy poprosić o udostępnienie elektronicznych kopii zdjęć do zajęć edukacyjnych. Dobrym źródłem historycznym są też kroniki szkolne.

Scenariusz ten jest zaledwie inspiracją dla prowadzącego, można go wykorzystywać w dowolny sposób, zależny od zapotrzebowania.

CELE OGÓLNE

Uświadomienie uczniom, jak w ciągu stu lat zmienił się i rozwinął region Mazowsze.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- zna pojęcie źródło historyczne;
 - rozpoznaje najważniejsze zabytki w swojej miejscowości / swoim regionie;
 - potrafi umiejscowić na mapie zabytki w swojej miejscowości / swoim regionie;
 - zna historię swojej miejscowości / swojego regionu;
 - rozpoznaje ważne dla swojej miejscowości / swojego regionu postacie (np. żołnierzy, polityków, działaczy społecznych);
 - zna postacie historyczne związane z jego miejscowością / regionem;
 - potrafi wskazać na osi czasu ważne wydarzenia związane z miejscowością / regionem oraz ważne wydarzenia historyczne.
-

METODY PRACY:

- pogadanka wstępna,
 - praca w grupach,
 - dyskusja.
-

FORMA PRACY:

- praca w grupach,
- praca indywidualna.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- stare zdjęcia przedstawiające miejscowość lub region,
- ramka na zdjęcia (**załącznik nr 3**),
- komputer z dostępem do internetu,
- drukarka i skaner,
- projektor lub tablica multimedialna,
- aktywne konto Google (może być założone indywidualnie do danego projektu, np. 100),
- aparat fotograficzny / smartfon,
- plan miejscowości lub regionu,
- kolorowe pinezki,
- kolorowe ramki do zdjęć wykonane z papieru (**załącznik nr 3**).

ZAŁĄCZNIKI:

1. Metryczka do zdjęcia.
2. Oś czasu.
3. Ramka do kadrowania zdjęć.

PRZEBIEG ZAJĘĆ**PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ**

Na lekcji poprzedzającej te zajęcia nauczyciel prosi uczniów o poszukanie starych zdjęć w domowych albumach, przedstawiających ich miejscowość lub region. Nie muszą to być fotografie sprzed 100 lat. Im więcej będzie zdjęć z różnych okresów, tym lepiej dla projektu. Każde z nich jest ważne, zarówno to przedwojenne, jak i z lat 90. XX w. Do każdej fotografii uczniowie powinni dostarczyć metryczkę (**załącznik nr 1**). Warto też zlecić uczniom wykonywanie zadań w grupach poszukiwawczych. Grupa taka wyszukuje stare zdjęcia na wskazanych przez nauczyciela portalach internetowych (np.: <http://mazowieckie.fotopolska.eu/>). Uczniowie do każdej fotografii pobranej z internetu muszą wypełnić metryczkę.

LEKCJA 1.**CZĘŚĆ WSTĘPNA**

Przywitanie i wprowadzenie.

W trakcie wprowadzenia nauczyciel zadaje pytania:

- Ile lat minęło od odzyskania przez Polskę niepodległości?
- Czy świat od tamtej pory się zmienił?
- Jak bardzo zmieniło się nasze otoczenie?
- Czy możemy to w jakiś sposób zobrazować?
- Czy fotografia będzie dobrym źródłem historycznym do prezentacji tych zmian?
- Jakich informacji dostarczają nam fotografie? (Zmiany w ubiorze, w przestrzeni miasta, regionu, strukturze społecznej, architekturze).

CZĘŚĆ GŁÓWNA

Uczniowie prezentują zebrany materiał fotograficzny wraz z metryczkami.

Wśród zdjęć zapewne pojawią się fotografie budynków, fabryk, różnych osób, np. wojskowych, ważnych wydarzeń itd. Każde zdjęcie należy pokrótce omówić. Nauczyciel prezentuje fotografie, które udało mu się pozyskać z lokalnego muzeum lub miejscowej biblioteki.

Następnie rysuje oś czasu na tablicy (**załącznik nr 2**). Uczniowie wspólnie z prowadzącym przypinają zdjęcia na tablicy w miejscach, które odpowiadają dacie powstania fotografii. Oś czasu można też przygotować w formie wydrukowanych kart i rozłożyć je na podłodze.

LEKCJA 2.

CZĘŚĆ WSTĘPNA

Przypomnienie poprzednich zajęć.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

Prowadzący prezentuje uczniom plan miasta, a następnie przygotowuje zdjęcia z poprzedniej lekcji. Uczniowie odczytują dane z metryczek fotografii i na planie miasta przypinają kolorowe pinezki, a zdjęcia oznaczają kolorowymi kartkami (kolor kartki musi odpowiadać kolorowi pinezki, jeśli jest więcej zdjęć niż kolorów pinezek – użycie wyobraźni!). Po zakończeniu zadania uczniowie wraz z nauczycielem zastanawiają się, jak obecnie wyglądają miejsca oznaczone na mapie. Co się tam znajduje? Czy dany budynek nadal istnieje? Jak zmieniło się to miejsce? Dyskusja na temat zmieniającej się przestrzeni jest bardzo ważna.

- Jeśli ulica, na której wykonano zdjęcie, ma obecnie inną nazwę, można zadać pracę domową, polegającą na odnalezieniu przez uczniów takiej informacji w książkach o regionie, internecie lub lokalnym muzeum.

Po rozłożeniu wszystkich zdjęć na mapie grupa wybiera fotografie tych miejsc, które chciałaby sfotografować.

Chodzi o wykonanie takich zdjęć, aby jak najbardziej przypominały dawne fotografie (tzn. fotografia ma być robiona z tego samego punktu, tak samo wykadrowana).

LEKCJA 3.

CZĘŚĆ WSTĘPNA

Przypomnienie poprzednich zajęć.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

Spacer, podczas którego uczniowie wykorzystają wybrane dawne zdjęcia miejscowości oraz ramkę do kadrowania (**załącznik nr 3**), aby wykonać współczesne fotografie. Ramka służy jako pomoc do uzyskania odpowiedniego kadru fotografii. Dzięki niej można ustawić się dokładnie tak, jak fotograf wykonujący zdjęcie przed wieloma laty.

- Jeśli nie ma możliwości, aby uczniowie sami zrobili zdjęcia, to można w sali informatycznej wykorzystać aplikację Google Street Maps. Niewykluczone, że w tym przypadku będzie konieczna zmiana niektórych starych zdjęć na inne, gdyż aplikacja nie zawsze jest w stanie pokazać wybrane przez nas miejsce.

LEKCJA 4.

CZĘŚĆ WSTĘPNA

Przypomnienie poprzednich zajęć.

CZĘŚĆ GŁÓWNA

Należy zeskanować stare zdjęcia wybrane przez uczniów i porównać je ze współczesnymi zdjęciami tych samych miejsc, wykonanymi w czasie spaceru.

Pracę nad projektem warto zaprezentować szerszemu gronu odbiorców. Możliwość jest oczywiście kilka: gazetka szkolna,

prezentacja multimedialna czy animacja fotograficzna. Warto jednak wykorzystać narzędzia, dzięki którym praca może zostać przedstawiona na szerszym forum niż tylko szkoła. Jeśli założymy konto Google, uzyskamy dostęp do wielu narzędzi, m.in. Google Moje mapy (konto może być indywidualne i obsługiwać tylko projekt, np. 100latwofotografiechanow@gmail.com). Aplikacja ta pozwala na zaznaczanie na mapie miejsc i dołączenie do niej zdjęć oraz opisów. Jest idealnym narzędziem do publikacji wykonanej pracy w internecie, a co za tym idzie, można z nią dotrzeć do większej grupy odbiorców. Na zajęciach komputerowych uczniowie skanują stare zdjęcia, a następnie oznaczają miejsca na mapie w aplikacji oraz dołączają do niej dawne i aktualne zdjęcie i opis. Po zakończeniu pracy mapę można udostępnić na stronie szkoły, instytucji publicznej, muzeum, biblioteki oraz w portalach spo-

łecznościowych. Projekt ten można także rozwijać z kolejnymi klasami i uzupełniać o nowe zdjęcia i opisy.

PODSUMOWANIE

Nauczyciel przeprowadza dyskusję z uczniami. W podsumowaniu uczniowie odpowiadają na pytania:

- Jak bardzo zmieniła się przestrzeń wokół nich w od chwili odzyskania przez Polskę niepodległości do czasów współczesnych?
- Jakie ważne wydarzenia z historii miasta/regionu zapamiętali?
- Kiedy w mieście/regionie rozpoczął się etap rozwoju, a kiedy ten rozwój został zahamowany i jakie wydarzenia na to wpłynęły?

Na zakończenie uczniowie prezentują swoje dokonania kolegom z równoległych klas i zachęcają do rozszerzania projektu przez dołączanie kolejnych zdjęć.



Studenci na przystani AZS w Warszawie, 1929

Załącznik nr 1.



Metryczka do zdjęcia

Data wykonania zdjęcia	Jaki obiekt jest na zdjęciu?	Kto jest na zdjęciu?	Jakie wydarzenie przedstawia zdjęcie?	Źródło

Załącznik nr 2.



Oś czasu



Załącznik nr 3.



Ramka do kadrowania zdjęć

